

บทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์
ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

The Role of Monks in the 4.0 Era : A Case Study of the Clergy
in Surin Municipality, Surin Province

พระพงษ์พัฒน์ วิจิตตธมโม¹ วันชัย สุขตาม² และจिरายู ทรัพย์สิน³

Phra Phongphat Vicittadhammo¹, Wanchai Suktam² and Jirayu Supsin³

Received : March 17, 2020; Revised : April 9, 2020; Accepted : April 12, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อบทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากตัวแทนพระสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวนทั้งสิ้น 330 รูป ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.572 ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 รูป/ท่าน ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเผยแผ่ รองลงมา คือ ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านการปกครอง ด้านสาธารณสงเคราะห์ และด้านที่มีน้อยที่สุด คือ ด้านสาธารณูปการ ตามลำดับ

¹นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Master of Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University, Thailand; e-mail : phongphat36@hotmail.com

²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University, Thailand.

³คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University, Thailand.

2. ผลการเปรียบเทียบ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ พรรษา ระดับการศึกษานักธรรม ระดับการศึกษาสามัญ และสถานภาพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ข้อเสนอแนะต่อบทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 ได้แก่

ด้านการปกครอง คือ คณะสงฆ์นำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ในการขับเคลื่อนพัฒนาศักยภาพทุกมิติในการประสานงานติดต่อกันผ่านโซเชียลมีเดีย

ด้านศึกษาสงเคราะห์ คือ คณะสงฆ์ให้การอุปถัมภ์แก่พระภิกษุสามเณรที่กำลังศึกษาอยู่ ด้วยการสนับสนุนทั้งอุปกรณ์ เพื่อพัฒนาศักยภาพของพระภิกษุสามเณรให้เท่าทันยุคสมัยปัจจุบัน

ด้านการเผยแผ่ คือ คณะสงฆ์มีการใช้ประโยชน์จากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในโลกปัจจุบันในการนำเสนอหลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้เด็กและเยาวชนหรือบุคคลทั่วไปเข้าถึงได้แหล่งธรรมได้ง่ายมากขึ้นให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในสังคมใหม่

คำสำคัญ (Keywords) : บทบาทของพระสงฆ์, ยุค 4.0, เทศบาลเมืองสุรินทร์, จังหวัดสุรินทร์

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to study the role of monks in the 4.0 era, 2) to compare the roles of monks in the 4.0 era, and 3) to study the suggestions on the role of monks in the 4.0 era. This was integrated research methodology between quantitative and qualitative research. The quantitative research has collected data from 330 representatives of monks in Surin municipality, Surin Province by using multi-stage sampling method. The 5-level rating scale questionnaire, with a confidence value equal to 0.572. The qualitative research section Interviews were conducted with 7 key informants. The results of this research were revealed as follows:

1. The role of monks in the 4.0 era, overall the average was at the high level. When considering in each aspect, the propagation aspect was at the highest; followed by the education welfare aspect, the administration aspect, the public welfare aspect; and the public assistance aspect was at the lowest respectively.

2. The results of comparison were classified by personal factors; it was found that age, year, Buddhist education levels, general education levels and status were

different. The opinions of monks in the 4.0 era were not different. The hypothesis, therefore, was rejected.

3. Suggestions on the role of monks in the 4.0 era Include

The administration aspect - the clergy has been using the advance technology as providing update in development, coordination and communication to each other through social media.

The education welfare aspect - the clergy sponsors the novice monks currently studying, receiving the patronage and patronage of all the novice monks.

The propagation aspect - the clergy are currently using the technology media in the Buddhist teachings to allow everyone can easily access Dharma sources in line with a modern life style.

Keywords : The Role of Monks, the 4.0 Era, Surin Municipality, Surin Province,

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์มายาวนานได้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทยอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ จากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรมจากสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง (Sukantawanit et al., 2010 : 239) นับว่าเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมทุนนิยมโลกตะวันตกซึ่งประเทศไทยกำลังดำเนินรอยตามแนวทางในการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน (Atthakorn, 2003 : 9) ต่อมาสังคมไทย ผ่านความเป็นประเทศไทย 3.0 คือ ยุคอุตสาหกรรมเพิ่มมูลค่า เป็น 4.0 คือ ยุคนวัตกรรมและรายได้สูง (Somwang, 2017 : Online) แต่ในยุคปัจจุบันนั้น พระสงฆ์ย่อมต้องมีบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ที่นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาศักยภาพคณะสงฆ์ในทุกมิติเพื่อยกระดับในการบริหารและบำรุงวัดให้เจริญก้าวหน้าเป็นศาสนสถานทีสัปปายะและน่าเลื่อมใสศรัทธา และการจัดองค์กรสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานที่ได้กำหนดไว้ ออกอย่างชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าเมื่อก่อนเพื่อเป็นการร่วมพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมในการดูแลสังคม โดยจะเห็นจากคำว่า บวร อันเป็นคำที่มีความหมายว่า ประเสริฐ บ้าน วัด และโรงเรียน ย่อมมองให้เห็นถึงความสำคัญของวัดว่าอยู่ร่วมกับชุมชนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่สามารถแยกออกจากชุมชนได้เลย เมื่อชุมชนมากขึ้นก็ย่อมมีวัดและโรงเรียนมากขึ้นตามมาด้วย เพราะบ้านเป็นองค์กรแรกของชุมชนต่อมาก็มีวัดหรือ

โรงเรียนเกิดขึ้นในชุมชน เพื่อให้เกิดความสมดุลในชุมชนทั้งในด้านการศึกษาและในด้านจิตใจตั้งคำถามว่าความรู้ควบคู่คุณธรรม (Soimala, 2013 : 3)

เนื่องด้วยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2561 ให้พระสงฆ์มีบทบาทในการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาสังคม 6 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ ด้านสาธารณสงเคราะห์ ที่เห็นได้ชัด คือ ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการปฏิบัติงานของคณะสงฆ์ในการประสานงานผ่านทางกลุ่ม Facebook กลุ่ม Line ให้เกิดความสะดวกและเป็นประโยชน์ต่อกิจการคณะสงฆ์ เป็นผู้นำทางด้านศีลธรรมเป็นผู้ให้คำปรึกษาด้านจิตใจและด้านการส่งเสริมการศึกษาธรรมะแก่เยาวชนที่อาศัยในชุมชนบริเวณวัดและชุมชนใกล้เคียง เนื่องจากพระสงฆ์เป็นผู้ใกล้ชิดประชาชนโดยเฉพาะพระสงฆ์ที่เป็นเจ้าอาวาส ซึ่งเป็นที่เคารพเลื่อมใสของประชาชน และมีบทบาทโดยตรงต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้ดำรงสืบไป (Department of Religious Affairs, Ministry of Education, 1999 : 8) ในวิจัยเล่มนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเพียง 5 ด้าน เนื่องจากด้านการศึกษาของคณะสงฆ์นั้น คือ ด้านศาสนศึกษาและด้านศึกษาสงเคราะห์ที่มีลักษณะภาระงานที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมเป็นด้านเดียวกัน คือ ด้านศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งได้นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยแล้ว

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยได้ศึกษาในภารกิจงานเพียง 5 ด้าน ว่ามีการส่งเสริมกระบวนการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่สมัยใหม่อย่างไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะในการบริหารกิจการคณะสงฆ์หรือไม่ ซึ่งเป็นประเด็นการทำวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะบทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ตัวแทนพระสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวนทั้งสิ้น 330 รูป จากคำนวณสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1960 : 1088-1089) ซึ่งใช้ระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ที่นัยสำคัญ .05

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมีลักษณะแบบเลือกตอบ (Checklist) แบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น

3. วิธีการเก็บข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

3.1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

3.2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปเสนอขออนุญาตต่อเจ้าคณะชั้นปกครอง เจ้าอาวาสทั้ง 9 วัด พร้อมชี้แจงรายละเอียดของการดำเนินการศึกษาวิจัย

3.3. นำแบบสอบถามไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามกลับมาตรวจสอบความถูกต้องให้สมบูรณ์ จากนั้นจึงเริ่มทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัยที่เลือกใช้ครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย นำผลของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถาม บันทึกเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติที่เลือกใช้เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายเองใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่างเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ จำแนกกลุ่มเป้าหมายเป็นเจ้าคณะพระสังฆาธิการชั้นปกครอง และผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาและผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุรินทร์ 7 รูป/ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้มาจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงปริมาณโดยเป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก และเป็นประเด็นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อบทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลดังกล่าวมา

กำหนดเป็นประเด็นคำถามจากนั้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับแก้ก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลจริง

3. วิธีการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจะใช้เวลามากน้อยแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับเวลาที่เข้าสัมภาษณ์ว่าผู้ให้ข้อมูลมีความสะดวกในการให้ข้อมูลมากน้อยเพียงใด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจัดหมวดหมู่ของเนื้อหา (Category) จากนั้นนำมาสังเคราะห์เป็นประเด็นร่วมหรือประเด็นหลัก (Theme) และอธิบายเนื้อหา (Text) จากนั้นจึงนำผลการศึกษาที่ได้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ภายหลังที่มีการอภิปรายผล และเพิ่มเติมข้อมูลให้สมบูรณ์

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ผลการวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ตามหลักการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 5 ด้าน โดยภาพรวม

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของบทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม

(n = 330 รูป)

บทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการปกครอง	3.66	0.24	มาก
2. ด้านศึกษาสงเคราะห์	3.77	0.40	มาก
3. ด้านการเผยแผ่	4.06	0.52	มาก
4. ด้านสาธารณูปการ	3.58	0.49	มาก
5. ด้านสาธารณสงเคราะห์	3.61	0.48	มาก
ภาพรวม	3.73	0.22	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษา

คณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเผยแผ่ ร่องลงมา คือ ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านการปกครอง ด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ และด้านที่มีน้อยที่สุด คือ ด้านสาธารณูปการ ตามลำดับ

2. สรุปผลภาพรวมผลเปรียบเทียบบทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ตารางที่ 2 สรุปผลภาพรวมผลเปรียบเทียบบทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตามอายุ พรรษา การศึกษา นักรธรรม การศึกษาสามัญ และสถานภาพ

(n = 330 รูป)

สมมติฐานที่	ตัวแปรต้น	ค่าทดสอบ	ค่า Sig.	ผลการศึกษา	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	อายุ	F - test	0.10	-	✓
2	พรรษา	F - test	0.15	-	✓
3	การศึกษานักรธรรม	F - test	0.27	-	✓
4	การศึกษาสามัญ	F - test	0.41	-	✓
5	สถานภาพ	F - test	0.07	-	✓

จากตารางที่ 2 สรุปผลภาพรวมผลเปรียบเทียบบทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตามอายุ พรรษา การศึกษานักรธรรม การศึกษาสามัญ และสถานภาพ สรุปได้ว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ พรรษา ระดับ การศึกษานักรธรรม ระดับการศึกษาสามัญ และสถานภาพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของ พระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ข้อเสนอแนะต่อบทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ในเขตเทศบาล เมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า

ด้านการปกครอง คือ คณะสงฆ์นำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ในการขับเคลื่อน พัฒนาศักยภาพทุกมิติในการประสานงานติดต่อกันผ่านโซเชียลมีเดีย เพื่อความสะดวกสบายในการ

แจ้งข่าวสารต่าง ๆ อย่างรวดเร็วในวาระการประชุมของพระสังฆาธิการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในด้านการปกครอง

ด้านศึกษาสงเคราะห์ คือ คณะสงฆ์ให้การอุปถัมภ์แก่พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาตลอดถึงการจัดหาทุนการศึกษาสนับสนุนให้แก่ผู้ที่อยู่ในปกครองของตนให้ได้รับการศึกษา ยิ่ง ๆ ขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพของพระภิกษุสามเณรให้เท่าทันยุคสมัยปัจจุบัน

ด้านการเผยแผ่ คือ คณะสงฆ์มีการใช้ประโยชน์จากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้เด็กและเยาวชนหรือบุคคลทั่วไปเข้าถึงได้แหล่งธรรมได้ง่ายมากขึ้นให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในสังคมใหม่

ด้านสาธารณูปการ คือ ต้องมีผู้ดูแลและซ่อมแซมอุปกรณ์ต่าง ๆ รักษาสิ่งที่มีอยู่แล้วและซ่อมแซมสิ่งที่ชำรุดทรุดโทรมและการตกแต่งวัดให้ดูสวยงามให้สบายตาแก่ผู้พบเห็น

ด้านสาธารณสงเคราะห์ คือ คณะสงฆ์ดำเนินการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ โดยการใช้วัดเป็นสถานที่ฝึกอบรมรวมถึงการสนับสนุนทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์แก่สังคม และช่วยเหลือผู้ประสบภัย อุทกภัย อัคคีภัย รวมถึงการประกาศข่าวสารต่าง ๆ

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ด้านการปกครอง พบว่า คณะสงฆ์สุรินทร์เพิ่มโอกาสให้บุคลากรรุ่นใหม่เข้ามามีบทบาทได้มีส่วนร่วมในการวางนโยบาย วางแผนงาน และดำเนินกิจกรรมในงานเพื่อให้งานมีความสำเร็จ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ด้านศึกษาสงเคราะห์ พบว่า มีการกำหนดนโยบายและแผนงานเน้นการบริหารการศึกษานักธรรม ชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก ธรรมศึกษาเปรียญธรรม ตามนโยบายของมหาเถรสมาคมตามระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง และแม่กองบาลีสนามหลวงทุกประการ รูปแบบการดำเนินการจัดการศึกษาแต่ละปีมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นตามความเหมาะสม

3. ด้านการเผยแผ่ พบว่า คณะสงฆ์กำหนดนโยบายและแผนงานในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อปลูกฝังให้คนไทยใกล้ชิดกับศาสนธรรมและสามารถนำเอาหลักธรรมปรับใช้ในวิถีชีวิตตนได้ การปาฐกถาในโอกาสและสถานที่ต่าง ๆ บรรยายธรรมทางวิทยุและโทรทัศน์ การเผยแผ่ธรรมด้วยสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ วิทยุทัศน์ เพชฌัญ หรือไลฟ์

4. ด้านสาธารณูปการ พบว่า คณะสงฆ์ควรการวางแผนผังในการดำเนินการก่อสร้าง และการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสมบัติของวัดด้วยการรักษาซ่อมแซม ปรับปรุง ตกแต่งศาสนวัตถุและศาสนสถานที่มียุติสมัยให้มั่นคงถาวรและก่อสร้างเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับศาสนสมบัติ

5. ด้านสาธารณสงเคราะห์ พบว่า คณะสงฆ์มีการจัดโครงการและกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมและมีบทบาทในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เป็นการช่วย

สงเคราะห์และให้ความสำคัญแก่วัดและพระสงฆ์ที่มีบทบาทด้านการสงเคราะห์ให้การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาเยาวชน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์มีบทบาทที่เห็นได้ชัด คือ เป็นผู้นำด้านศีลธรรมเป็นผู้ให้คำปรึกษาด้านจิตใจและด้านการส่งเสริมการศึกษาธรรมแก่เยาวชนที่อาศัยในชุมชนบริเวณวัดและชุมชนใกล้เคียงที่จะส่งเสริมกิจกรรมที่สำคัญๆ ที่เกี่ยวกับจารีตประเพณีในชุมชนนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ Office of the Permanent Secretary for Education (2001 : 115) ว่าภารกิจแต่ละด้านพระสงฆ์ควรพัฒนาตนให้รอบรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมเพื่อรู้เท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม

2. ผลการวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ แยกเป็นรายด้าน

2.1 ด้านการปกครอง โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคณะสงฆ์นำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาศักยภาพคณะสงฆ์ในทุกมิติ ซึ่งสอดคล้องกับ Thaipunyoman (2010. Online) เพราะพระสงฆ์เข้าใจสภาวะของตนเองแล้วนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ ก็คือ วิชาการอย่างหนึ่งที่พระควรศึกษาและคณะสงฆ์ควรส่งเสริมให้พระได้มีโอกาสศึกษาให้มากขึ้น เพื่อจะได้ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรู้เท่าทันและนำไปอธิบายหลักธรรมของพระพุทธศาสนาให้กับคนร่วมสมัยเข้าใจได้

2.2 ด้านศึกษาสงเคราะห์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคณะสงฆ์มีการกำหนดนโยบายและแผนงานเน้นการบริหารการศึกษาการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ Panachit (2002 : 21) ว่าการศึกษาสงเคราะห์ถือว่า เป็นบทบาทและภารกิจของภิกษุสงฆ์ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ เป็นการสงเคราะห์ประชาชนด้านการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถที่จะดำรงตนและดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

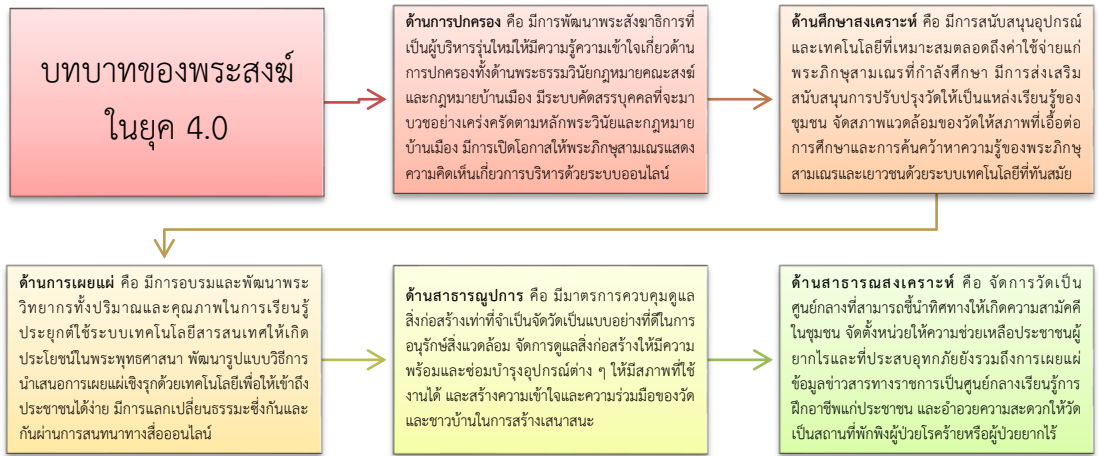
2.3 ด้านการเผยแผ่ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคณะสงฆ์ปลุกฝังให้คนไทยใกล้ชิดกับศาสนธรรมและสามารถนำเอาหลักธรรมปรับใช้ในวิถีชีวิตตนได้ การปาฐกถาในโอกาสและสถานที่ต่าง ๆ ผ่านสื่อวิทยุ และโทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในสังคมสมัยใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ Kantha (1992 : 101) การเผยแผ่เป็นหน้าที่

ของพุทธบริษัททุกฝ่ายที่จะต้องดำเนินการร่วมกันให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีโดยเฉพาะพระภิกษุสงฆ์ที่มีหน้าที่ในการศึกษาและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสั่งสอนจะต้องตระหนักในภาระหน้าที่เหล่านี้อย่างแท้จริง

2.4 ด้านสาธารณูปการ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคณะสงฆ์ในการดำเนินการก่อสร้าง และการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสมบัติของวัดด้วยการรักษาซ่อมแซมปรับปรุงตกแต่งศาสนวัตถุและศาสนสถานที่มีอยู่เดิมให้มั่นคงถาวรและก่อสร้างเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับศาสนสมบัติให้ดูสวยงามแก่ผู้พบเห็นและไม่ใหญ่โตเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับ Kongpanyo (1988 : 54) ว่าการก่อสร้างและบูรณะปฏิสังขรณ์ศาสนวัตถุและศาสนสถานให้วัดเรียบร้อยดีงาม และพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน โดยมีพระภิกษุสงฆ์เป็นผู้นำในการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ

2.5 ด้านสาธารณสงเคราะห์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคณะสงฆ์มีการจัดโครงการและกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมและมีบทบาทในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยดึงเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัดและพระเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาสังคมและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ Panyasiri (1995 :14) ว่าสาธารณสงเคราะห์เป็นการจัดให้การสงเคราะห์ในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนผู้อุปถัมภ์บำรุงวัด ทายกทายิกาของวัดหรือประชาชนทั่วไป วัดเป็นส่วนหนึ่งของสังคมวัดอยู่ได้ก็ต้องพึ่งบ้าน และบ้านอยู่ได้ก็ต้องพึ่งวัด วัดเป็นศูนย์กลางของสังคม พระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน เมื่อประชาชนเดือดร้อนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็เป็นหน้าที่ของวัดจะต้องจัดการสงเคราะห์ช่วยเหลือ การสาธารณสงเคราะห์จึงเป็นหน้าที่ของวัดและเจ้าอาวาสจะต้องดำเนินการบริหารงานทุกด้านเกี่ยวกับการสงเคราะห์ประชาชนในขอบเขตที่วัดจะจัดได้

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Boby of Knowledge)

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ทั้ง 5 ด้าน สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. **ด้านการปกครอง** คือ มีการพัฒนาพระสังฆาธิการที่เป็นผู้บริหารรุ่นใหม่ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองทั้งด้านพระธรรมวินัยกฎหมายคณะสงฆ์และกฎหมายบ้านเมือง มีระบบคัดสรรบุคคลที่จะมาบวชอย่างเคร่งครัดตามหลักพระวินัยและกฎหมายบ้านเมือง มีการเปิดโอกาสให้พระภิกษุสามเณรแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารด้วยระบบออนไลน์
2. **ด้านศึกษาสงเคราะห์** คือ มีการสนับสนุนอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมตลอดถึงค่าใช้จ่ายแก่พระภิกษุสามเณรที่กำลังศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนการปรับปรุงวัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน จัดสภาพแวดล้อมของวัดให้สภาพที่เอื้อต่อการศึกษาและการค้นคว้าหาความรู้ของพระภิกษุสามเณรและเยาวชนด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย
3. **ด้านการเผยแผ่** คือ มีการอบรมและพัฒนาพระวิทยากรทั้งปริมาณและคุณภาพในการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ในพระพุทธศาสนา พัฒนารูปแบบวิธีการนำเสนอการเผยแผ่เชิงรุกด้วยเทคโนโลยีเพื่อให้เข้าถึงประชาชนได้ง่าย มีการแลกเปลี่ยนธรรมะซึ่งกันและกันผ่านการสนทนาทางสื่อออนไลน์
4. **ด้านสาธารณูปการ** คือ มีมาตรการควบคุมดูแลสิ่งก่อสร้างเท่าที่จำเป็นจัดวัดเป็นแบบอย่างที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จัดการดูแลสิ่งก่อสร้างให้มีความพร้อมและซ่อมบำรุงอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีสภาพที่ใช้งานได้ และสร้างความเข้าใจและความร่วมมือของวัดและชาวบ้านในการสร้างเสนาสนะ

5. ด้านสาธารณสงเคราะห์ คือ จัดการวัดเป็นศูนย์กลางที่สามารถชี้นำทิศทางให้เกิดความสามัคคีในชุมชน จัดตั้งหน่วยให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้และที่ประสบอุทกภัยยังรวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางราชการเป็นศูนย์กลางเรียนรู้การฝึกอาชีพแก่ประชาชน

สรุปจากองค์ความรู้การวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 โดยสรุปว่า พระสงฆ์เข้าใจบทบาทของตนเองแล้ว และนำเทคโนโลยีสารสนเทศ ก็คือ วิชาการอย่างหนึ่งที่พระสงฆ์ควรศึกษาและคณะสงฆ์ต้องส่งเสริมให้พระได้มีโอกาสศึกษาให้มากขึ้น และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรู้เท่าทันและนำไปอธิบายหลักธรรมของพระพุทธศาสนาให้กับคนร่วมสมัยเข้าใจได้ พระสงฆ์ก็จะอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปอีกนาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปปฏิบัติการ

ผลการวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยขอเสนอแนะในประเด็นที่สำคัญเพื่อมุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในยุค 4.0 เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาการดำเนินงานการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในด้านต่าง ๆ จึงได้นำมาเป็นข้อเสนอแนะให้มีประสิทธิภาพเกิดสัมฤทธิ์ผลต่อไป ตามลำดับดังนี้

1.1 ด้านการปกครอง คือ คณะสงฆ์ที่เป็นเจ้าคณะชั้นปกครองต้องมีการแบ่งภาระหน้าที่ให้พอสมควรแก่รูปหนึ่ง ๆ ไม่ให้รับตำแหน่งทางปกครองมากเกินไปเพื่อประสิทธิภาพของงานและเพื่อมีเวลาในการปฏิบัติกิจวัตรในการดูแลพระสงฆ์ในการปกครองระดับวัด

1.2 ด้านศึกษาสงเคราะห์ คือ คณะสงฆ์ต้องให้อุปถัมภ์แก่พระภิกษุสามเณรที่กำลังอยู่ในช่วงของการศึกษาด้วยการสนับสนุนให้มีการศึกษาตลอดถึงการจัดหาทุนสนับสนุนให้แก่ผู้ที่อยู่ในปกครองของตนให้ได้รับการศึกษา ยิ่ง ๆ ขึ้น ตามสมควรแก่สติปัญญาของผู้ศึกษานั้น

1.3 ด้านการเผยแพร่ คือ ใช้ธรรมะในการฟื้นฟูพื้นฐานด้านความมั่นคงให้ได้รับความเป็นธรรมได้รับการพัฒนาศักยภาพที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และต้องมีการเผยแพร่แบบเชิงรุกและเข้าถึงประชาชนและให้มีความรู้ความเข้าใจในทันต่อสมัยปัจจุบัน

1.4 ด้านสาธารณูปการ คือ ต้องมีผู้ดูแลและซ่อมแซมอุปกรณ์ต่าง ๆ รักษาสิ่งที่มีอยู่แล้วไว้และซ่อมแซมสิ่งที่ชำรุดทรุดโทรมและการตบปรับปรุงโครงสร้างของวัดให้มีความโปร่งใสทันสมัย คล่องตัวเกิดความคุ้มค่าและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ควรให้เหมาะสมกับการใช้งาน

1.5 ด้านสาธารณสงเคราะห์ คือ คณะสงฆ์ต้องจัดการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้
ในการรณรงค์อบรมให้ความรู้แก่พระภิกษุสามเณร และประชาชนโดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาด้านความรู้ความเข้าใจด้านบทบาทของพระสงฆ์ในสังคมไทยให้แก่
ประชาชนในงานทั้ง 6 ด้าน

2.2 ควรศึกษาทำเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ประเด็นสำคัญที่เป็นตัวอย่างในการมี
บทบาทในการพัฒนาชุมชนและสังคม เพื่อจะได้เข้าถึงความเที่ยงตรงของบทบาทที่ได้ทำในแต่ละ
ด้านเพื่อจะได้นำไปปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนอย่างถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง (References)

- Atthakorn, W. (2003). **New national strategy With the political economy and public sector in Capital era globalization**. 2nd edition, Bangkok: The 14 October Foundation. [In Thai]
- Department of Religious Affairs, Ministry of Education. (1999). **Guide to the Sangha on rules and orders of the Sangha**. Bangkok: Religious Printing House. [In Thai]
- Kantha, K. (1992). **Analytical study of the organization of Sangha organizations in the Buddhist era**. Master of Science Thesis Department of Buddhism, Faculty of Graduate Studies Mahachulalongkornrajavidyalaya University. [In Thai]
- Kongapanyo, W. (1988). **The educational direction of the Faculty of Education**. Bangkok : Mahachulalongkornrajavidyalaya Printing House. [In Thai]
- Office of the Permanent Secretary for Education. (2001). **Policy research Management style Basic education institutions in accordance with the National Education Act 1999**. Bangkok: Religious Printing House. [In Thai]
- Panachit, B. (2002). **Success in the mission of the temple**. Bangkok: Company Sweet pepper. [In Thai]
- Panyasiri, C. (1995). **Utilities and public assistance of the temple**. Bangkok: Religious Printing House. [In Thai]

- Soimala, K. (2013). **The role of monks in community development in the view of people in Makhm District Chanthaburi Province**. Master of Arts Thesis Social Sciences for Development Graduate school Rambhai Barni Rajabhat University. [In Thai]
- Somwang, T. (2017). **Buddhism and Thailand Development 4.0**. Sripatum University. [Online]. Available : <http://www.bangkokbiznews.com>. Retrieved November 18, 2017. [In Thai]
- Sukantawanit, A. et al. (2010). **Humans and society**. Bangkok : Kasetsart University Press. [In Thai]
- Thaipunyoman, B. (2010). Monks in a technological society. [Online]. Available : <http://www.cybervanaram.net/index>. Retrieved January 23, 2020. [In Thai]
- Yamane. (1967). **Taro Statistic : An Introductory Analysis**. New York : Harper & row.